

Eesti Maaelu Arengukava 2007-2013 keskkonnamõju strateegiline hindamine Programm

Koostamise kuupäev: 31.08.2006

Koostaja: InterAct Projektid & Koolitus OÜ

Address: Adamsoni 2, 10137 Tallinn

Telefon: 6533 522

Faks: 6533 552

E-mail: maarja@interact.ee

Kontaktisik: Maarja Unt

Ekspertgrupi juht: Ranno Mellis

1. SISSEJUHATUS

2007-2013 Euroopa Liidu toetuste planeerimine toimub Eestis riigi eelarvestrateegia koostamise raames. Nõukogu määrusest (EÜ) nr 1698/2005, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta tulenevalt koostavad liikmesriigid maaelu arengu strateegia. Strateegias määratletakse liikmesriigi tegevuse prioriteetidid. Strateegia ülesanne on tagada maaelu arenguks antava abi kooskõla ühenduse strateegiasuuniste ning muude prioriteetidega.

Strateegia hõlmab ajavahemikku 2007–2013 ja on tugiraamistikuks Maaelu Arengukava 2007–2013 koostamiseks, millega määratletakse täpsemalt rahastatavad tegevused ning rahastamise mahud.

Põllumajandusministeerium korraldab Eesti Maaelu Arengukava 2007-2013 eelhindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise. Hindajad on valitud riigihanke teel. Eelhindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise teostab InterAct Projektid & Koolitus OÜ koostöös Audacon Eesti OÜ-ga ja Eesti Maailikooliga. Hindamiste tulemusel valminud peatükid lisatakse arengukavale 2006. a novembris.

2. KSH OBJEKT JA ULATUS

Keskkonnamõju strateegilise hindamise objektiks on Eesti Maaelu Arengukava 2007-2013.

Maaelu Arengukava tugineb järgmistel strateegia- ja programmdokumentidel:

- Eesti maaelu arengu strateegia 2007-2013 (MAS);
- Maaelu Arengu Kava 2000-2006 SAPARD programmi rakendamiseks;
- Eesti Maaelu Arengukava 2004-2006 ELi ühise põllumajanduspoliitikaga kaasnevate meetmete rakendamiseks (MAK 2004-2006);
- Eesti Riiklik Arengukava ELi struktuurifondide rakendamiseks – ühtne programmdokument 2004-2006 (RAK), Eesti Riikliku Arengukava 2004-2006 Programmitäiend.

Maaelu arengukava koostamisel arvestati järgmisi õigusakte:

- Nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005, 20. september 2005, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (maaelu arengu määrus);
- Nõukogu määrus (EÜ) nr 1290/2005, 21. juuni 2005, ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta;
- Komisjoni määrus (EÜ) nr 1320/2006, 5. september 2006, millega kehtestatakse nõukogu määrusega (EÜ) nr 1698/2005 sätestatud maaelu arengu toetusele ülemineku eeskirjad (üleminekumäärus);
- Komisjoni määrus (EÜ) nr 1974/2006, 15. detsember 2006, millega sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud

eeskirjad (rakendusmäärus);

- Komisjoni määrus (EÜ) nr 1975/2006, 7. detsember 2006, millega kehtestatakse määruse (EÜ) nr 1698/2005 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad kontrollimenetluse rakendamise ja maaelu arengu toetusmeetmete nõuetele vastavuse kohta (kontrollimäärus).

3. KSH VAJADUS

Tulenevalt Euroopa Nõukogu direktiivist 2001/42/EÜ ja "Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusest" (edaspidi: KeHJS) tuleb arengukavale läbi viia keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi KSH), mille algatab oma käskkirjaga Põllumajandusminister.

4. KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE EESMÄRK

KSH ülesanne on kaasa aidata tasakaalustatud, Euroopa Liidu ja Eesti keskkonnapoliitikaga kooskõlas oleva arengukava koostamisele.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärgid:

- keskkonnaküsimuste integreerimine arengukavasse;
- arengukava kooskõlla viimine EL keskkonnapoliitikaga;
- arengukava keskkonnamõjude kaardistamine ning vastavalt sellele hinnangu andmine arengukava strateegilisele osale ja soovituste esitamine keskkonnamõjude vähendamiseks;
- arengukava prioriteetsete suundade hindamine keskkonna seisukohast.

5. KSH LÄBIVIIMINE

Keskkonnamõju strateegiline hindamine viiakse läbi vastavalt Põllumajandusministeeriumi ja InterAct Projektid & Koolitus OÜ vahelisele lepingule ja selle alusel koostatud käesolevale KSH programmile.

KSH korraldatakse samaaegselt Eesti Maaelu Arengukava 2007-2013 koostamisega, analüüsides selle elluviimisega kaasnevat keskkonnamõju ning alternatiivseid võimalusi eesmärkide saavutamiseks.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise osapooled:

Planeerimisdokumendi koostaja (Arendaja): Põllumajandusministeerium

KSH kontaktisik Põllumajandusministeeriumis: Ove Pöder

Järelevalve teostaja: Keskkonnaministeerium.

Huvitatud isikud ja organisatsioonid: Arengukava elluviimine puudutab kogu ühiskonda. Selle koostamisse kaasatud riigiasutused ja nende roll, samuti kaasatud sotsiaalmajanduslike partnerorganisatsioonide nimekiri on esitatud arengukavas või selle lisades.

Hindaja (Ekspert): InterAct Projektid & Koolitus OÜ (kontaktisik: Maarja Unt)

Vastutav ekspert: Audacon Eesti OÜ (kontaktisik: Marge Pettai)

Ekspertgrupi juht: Ranno Mellis (Audacon Eesti OÜ)

Ekspertgrupi juht kaasab KSH teostamisse täiendavalt eksperte.

6. MAAELU ARENGUKAVA ELLUVIIMISE VÕIMALIK KESKKONNAMÕJU

Võimalike keskkonnamõtjude selgitamiseks tuleb analüüsida praegu kehtiva Eesti Maaelu Arengukava 2004-2006 rakendamist ja teiste asjakohaste riiklike tegevuste praktikad, selgitamaks negatiivse keskkonnamõtju ilmumise võimalusi ja juhtusid. Erinevate arendustegevuste rahastamise kord EL fondidest peaks teoreetiliselt iseenesest välistama negatiivse keskkonnamõtjuga projektide rahastamise. Praktikas puudub sotsiaalmajanduslikule survele mõnelgi juhul vastukaaluna piisav haldussuutlikkus eri taseme keskkonnajuhtimises ja projektide sõelumises keskkonnakaitselisest aspektist. Keskkonnamõtju strateegiline hindamine aitab kaasa arengukava tasakaalustamisele keskkonnaaspektidest lähtudes ja seega maaelu suunamisele säästvatele arengule.

Arendaja poolt on arengukava elluviimise eeldatav keskkonnamõtju välja toodud "Eesti maaelu arengu strateegias 2007-2013" ja "Eesti Maaelu Arengukavas" (täiendatav eelnõu).

Strateegia eelnõu peatükis 1.3 Põllumajanduskeskkond ja maastikud ja peatükis 3.2 Põllumajanduskeskkonna ja paikkonna säilitamine, samuti teistes peatükkides ja strateegia lisas on esitatud arengu keskkonnakaitselise jätkusuutlikkuse sisu ja indikaatorid.

Täpsemad eesmärgid ja sihttasemed on toodud "Eesti Maaelu Arengukavas". Vajab analüüsi, kas kõigi keskkonnaeesmärkide saavutamiseks jätkub ka tegelikult järgmisel programmeerimisperioodil vahendeid.

KSH hindamise käigus tehakse ettepanekud keskkonnajuhtimise paremaks lõimimiseks arengukava elluviimise protsessi. Analüüsitakse keskkonnaindikaatorite asjakohasust ja tehakse ettepanekud uute indikaatorite seadmiseks (vajadusel) ja olemasolevate täpsustamiseks.

Olulist negatiivset piiriülest mõju pole ette näha, seetõttu võib arengukava eeldatav piiriülene mõju olla positiivne või neutraalne. Seetõttu ei peeta vajalikuks naaberriikide esindajate kaasamist mõju hindamisse.

KSH läbiviimisel arvestatakse kavandatavate tegevuste võimalikku olulist keskkonnamõtju ning kaudset ja kuhjuvat mõju, samuti selgitatakse välja vastukäivate eesmärkide ja mõjuga tegevused.

7. KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE METOODIKA

KSH läbiviimisel lähtutakse kõigist asjaomastest Eesti õigusaktidest ning heast tavast. Määravaks õigusaktiks on KeHJS. Lisaks Eesti keskkonnaalastele õigusaktidele lähtutakse võimalusel väljatöötamisel olevatest Eesti Keskkonnastrateegiast aastani 2010 ja Eesti Keskkonnastrateegia eelnõust aastani 2030 ning Eesti Keskkonna-tegevuskava eelnõust aastateks 2007-2013.

Metodoloogias arvestatakse, et kavandatav keskkonnamõju strateegiline hindamine peab vastama keskkonnamõju strateegilise hindamise nõuetele (Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2001/42/EÜ “Teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta”) ja struktuurifondide eelhindamise (Ex-ante) nõuetele. Metodoloogias lähtume ka Vabariigi Valitsuse 13. detsembri 2005. a määrusest nr 302 “Strateegiliste arengukavade liigid ning nende koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse kord” ja Rahandusministeeriumi juhiseist “Strateegilise planeerimise käsiraamat” (2006).

Lähtutakse senistest MAKi ja RAKi hindamise kogemustest. Eelmise programmeerimisperioodiga võrreldes on vähenenud struktuurifondide arv, ühtsesse paketti on liidetud ka Ühtekuuluvusfond. Maaelu investeeringud on viidud ühtsesse programmi MAKiga. Selgemaks on muutunud riigi eelarvestrateegia (RES) planeerimine ja sellega seotud struktuurifondide planeerimine. Aastateks 2004 - 2006 koostati varasemalt eraldiseisev Riiklik Arengukava (RAK) struktuurifondide kasutuselevõtuks. Euroopa Liidu eelarveperioodiks 2007-2013 koostatakse struktuurivahendite kasutamise strateegia RES 2007-2010 koostamise raames ning RESi ühe osana. See muudab programmeerimise varasemaga võrreldes ülevaatlikumaks ning annab ka parema võimaluse keskkonnamõju hinnata.

KSH ehitatakse üles keskkonnamõju hindamise põhimõtetele, mille raames käsitletakse ratsionaalse otsustusprotsessi kõiki etappe, et siduda võimalikud keskkonnakaalutlused arengukava kõikidesse punktidesse.

Hinnatakse arengukava elluviimisega kaasneva võivat keskkonnamõju ja negatiivsete mõjude leevendusvõimalusi. Lisaks planeeritavale tegevusele esitatakse vajadusel alternatiive. Erinevaid alternatiive võrreldakse omavahel vastavalt keskkonnariski hindamise põhimõtetele ($\text{risk} = \text{mõju ilmnenemise tõenäosus} * \text{mõju tõsidus}$). Pärast riskihinnangu alusel erinevate alternatiivide kaalumist valitakse välja parim võimalik alternatiiv.

Tehakse ettepanekud arengukava positiivse keskkonnamõju suurendamiseks ja võimalike negatiivsete keskkonnamõjude vältimiseks. Kui seda ei ole võimalik sotsiaalmajanduslikel põhjustel teha, siis pakutakse välja põhimõttelised leevendus- ja kompensatsioonimeetmed, mille abil tuleb viia meetme keskkonnamõju vähemalt neutraalseks.

Käesoleval programmeerimisperioodil on täpsustatud Eesti Keskkonnastrateegia kuni 2010 aastani ja praegu on eelnõu staadiumis Eesti Keskkonnastrateegia kuni 2030 aastani ning Eesti Keskkonnategevuskava aastateks 2007-2013. KSH töörühm vahetab informatsiooni eelhindamise töörühmaga. Samas töötavad mõlemad hindamisrühmad iseseisvalt ning esitavad eraldi hinnanguaruanded.

Peamiseks väljakutseks 2007-2013 kavandamisel on majandusarengu lahtisidumine keskkonnaseisundi halvenemisest. Kuigi EL fondidest üldiselt ei rahastata negatiivse keskkonnamõjuga projekte, pole üksikprojektide negatiivne koosmõju muude arengutega välistatud. Seda eelkõige ebaühtlase haldussuutlikkuse ja avaliku sektori väljaarendamata keskkonnajuhtimissüsteemi foonil.

8. ALTERNATIIVIDE HINDAMINE JA VÕRDLUS

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel kirjeldatakse arengukava elluviimisega kaasnevat võivat keskkonnamõju, pakutakse välja leevendusvõimalused (alternatiivid) planeeritava tegevuse negatiivsete mõjude vähendamiseks ja riskide minimeerimiseks.

KSH käigus hinnatakse arengukava strateegilisi eesmärke, valdkonna analüüsi ning vastavust prioriteetsetele suundadele. Vajadusel esitatakse muudatusettepanekud arengukava täiendamiseks. Hindamise käigus korraldatakse hindajate ning ministeeriumi vahel töökohtumisi (sh alternatiivide arutamiseks).

Esitatakse ettepanekud keskkonnanäppide paremaks sidumiseks arengukavasse ja arengukava kooskõlla viimiseks EL ja Eesti keskkonnapoliitikaga. Kaardistatakse arengukava võimalikud keskkonnamõjud, hinnatakse selle prioriteetseid suundi keskkonna seisukohast. Antakse soovitusel võimalike keskkonnamõjude vähendamiseks.

Alternatiivide võrdlus ja parima alternatiivi valiku argumendid dokumenteeritakse keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes.

9. KSH ARUANDELU JA TULEMUSTE ARVESTAMINE

Keskkonnamõju strateegilise hindamise esialgsed tulemused dokumenteeritakse KSH lõpparuandes vastavalt KeHJSle.

Lõpparuandele lisatakse avaliku arutelu protokoll, avalikustamisel esitatud küsimused, vastuväited ja ettepanekud. Kirjalikult laekunud küsimuste, ettepanekute ja vastuväidete ning nende vastuste, vastuväidete ja ettepanekute mitteamestamisel tuuakse ära mitteamestamise põhjused.

KSH aruanne sisaldab vastavalt KeHJS § 40 (4) sätetele vähemalt järgmist:

- 1) arengukava sisu ja peamiste eesmärkide iseloomustust;
- 2) arengukava seost muude asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega;
- 3) eeldatavalt mõjutatava keskkonna kirjeldust arengukava koostamise ajal ja alternatiivsete arengutsenaariumide korral, sealhulgas alternatiivide võrdlust ja tõenäolist arengut juhul, kui arengukava ellu ei viida;
- 4) arengukava elluviimisest lähtuvaid keskkonnaprobleeme, eelkõige neid, mis on seotud kaitsealade, kaitsealuste üksikobjektide ja liikidega;
- 5) arengukava jaoks olulisi rahvusvahelisi, Euroopa Liidu või riiklikke keskkonnakaitse eesmärke ja kirjeldust, kuidas neid eesmärke ja muid

- keskkonnakaalutlusi on arengukava koostamisel arvesse võetud;
- 6) hinnangut eeldatavalt olulise vahetu, kaudse, kumulatiivse, sünergilise, lühi- ja pikaajalise, positiivse ja negatiivse mõju kohta keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale, bioloogilisele mitmekesisusele, populatsioonidele, taimedele, loomadele, pinnasele, vee ja õhu kvaliteedile, kliimamuutustele, kultuuripärandile ja maastikele, hinnangut jätmetekke võimaluste kohta ning mõju prognoosimise meetodite kirjeldust;
 - 7) erinevate mõjude omavahelisi seoseid;
 - 8) arengukava elluviimisega kaasneva olulise negatiivse keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks kavandatud meetmeid;
 - 9) ülevaadet põhjustest, mille alusel valiti alternatiivsed arengustenaariumid, mida arengukava koostamisel käsitleti;
 - 10) ülevaadet sellest, kuidas saadi parim alternatiivne arengustenaarium;
 - 11) ülevaadet arengukava elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegilise hindamise korraldamise, avalikkuse kaasamise ja konsultatsioonide tulemuste kohta;
 - 12) ülevaadet raskustest, mis ilmnescid keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisel;
 - 13) arengukava elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju seireks kavandatud meetmete ja mõõdetavate indikaatorite kirjeldust;
 - 14) ülaltoodud punktides 1–13 nimetatud teabe kokkuvõtet;
 - 15) keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi ja selle avaliku arutelu protokoll;
 - 16) keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku arutelu protokoll;
 - 17) asutuste ja isikute ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi ning ülevaadet nende arvestamisest või arvestamata jätmise põhjustest.

KSH tulemuste põhjal täiendatakse vajadusel arengukava.

Kui Euroopa Komisjoniga toimuvate läbirääkimiste käigus tehakse arengukavasse muudatusi, tuleb nende keskkonnamõju täiendavalt hinnata. Täiendava hindamise käigus korraldatakse hindajate ning arengukava koostamisega tegelevate ekspertide vahel töökohtumisi vahekokkuvõtete tegemiseks.

Täiendava hindamise tulemused kajastatakse koos eelneva hindamise tulemustega lõpparuandes. Lõpparuanne esitatakse avalikuks aruteluks vastavuses KeHJSi § 41.

10. KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE AJAKAVA

KSH viiakse läbi neljas etapis vastavalt järgnevalt toodud ajakavale:

- I KSH programmi väljatöötamine ja selle kohta arvamuste küsimine: juuni – august 2006
- II KSH programmi täiendamine pärast avalikku ülespanekut ja arutelu: oktoober 2006
 - KSH programm avalik väljapanek (vähemalt 14 päeva): september 2006
 - KSH programmi avalik arutelu: 29. september 2006

- KSH programmi täiendamine vastavalt avalikustamisel saabunud ettepanekutele: oktoober-november 2006
- III KSH läbiviimine ja KSH lõpparuande algversiooni koostamine: oktoober 2006 – jaanuar 2007
- Lõpparuande avalik väljapanek (vähemalt 21 päeva): veebruar 2007
 - Lõpparuande avalik arutelu: veebruar 2007
- IV KSH lõpparuande täiendamine pärast avalikku ülespanekut ja arutelu: veebruar 2007
- Lõpparuande täiendamine vastavalt avalikustamisel saabunud ettepanekutele: veebruar 2007
 - Lõpparuande esitamine: veebruar 2007

Ajakava üksikasjad nagu töömaterjalide läbivaatamise tähtajad, konsultatsioonide ajagraafik töörühmadega ja vajadusel partnerorganisatsioonidega, avalikustamise koosolekute ajad ja jms täpsustatakse programmi avalikustamise perioodil Põllumajandusministeeriumiga, arvestades arengukava koostamise ajakava.

11. AVALIKUSTAMINE JA OSAPOOLTE KAASAMINE

Põllumajandusministeerium korraldab arengukava koostamist puudutavat üldist infovahetust, sh haldab vastavat võrgulehekülge oma serveris, korraldab meediategevust ja pressisuhtlust ning tegeleb arengukava spetsiifilise infovahetuse ja pressisuhtlusega.

Hindajad esitavad KSH programmi ja lõpparuande Põllumajandusministeeriumile (Arendaja), kes korraldab nende avalikustamise ja edastamise teistele asjaomastele ministeeriumidele.

Põllumajandusministeerium avalikustab arengukava eelnõud ning KSH programmi ja lõpparuande Põllumajandusministeeriumi veebiserveris asuval kodulehel.

Avalikustamise koosolekud protokollib Ekspert. Märkustele ja ettepanekutele arengukava osas vastab Arendaja, KSH osas Ekspert. Ekspert osutab Arendajale kaasabi avalikustamise läbiviimisel ja esitab oma seisukohad märkuste ning ettepanekute osas.

Huvitatud osapooltel on õigus saada KSHga seonduvat informatsiooni ning kaasa rääkida otsustusprotsessides. Avalikkust kaasatakse KSH protsessi läbi KSH programmi ja aruande avaliku arutelu. Huvitatutel on võimalik tutvuda KSH materjalidega KSH programmi ja aruande avalikel väljapanekutel ning jooksvalt Põllumajandusministeeriumi koduleheküljel.

12. ÜLEVAADE PROGRAMMI KOOSTAMISE KOHTA

Programmi eelnõu korrigeeritakse Põllumajandusministeeriumi esindajate märkuste alusel.

KSH programmis kajastatud taustinformatsioon pärineb Eesti maaelu arengu strateegiast 2007-2013 ja Eesti Maaelu Arengukava tööversioonidest. Programmi eelnõus on toodud KSH osapooled, hindamismetoodika ja eesmärk, keskkonnamõju hindamise objekt ja ulatus, kaasneda võivad mõjud ja KSH ajakava, ning aruannete koosseis. KSH programm on aluseks keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisele. Seda täiendatakse vajadusel vastavalt osapoolte ja avalikustamise käigus laekunud partnerorganisatsioonide ning avalikkuse ettepanekutele.

Programm täiendatakse avaliku arutelu ja ülespaneku järgselt hindajate poolt koostöös arengukava koostajatega. Programmile lisatakse Sotsiaalministeeriumi ja Keskkonnaministeeriumi poolt esitatud seisukohad programmi osas (vastavalt KeHJS § 36 (3)).

LISA. PROGRAMMI AVALIKU ARUTELU PROTOKOLL

Eesti Maaelu Arengukava 2007-2013 keskkonnamõtjude hindamise (KSH) programmi avaliku arutelu protokoll

Aeg: 29. september 2006 kell 13.00-13.45

Toimumiskoht: Põllumajandusministeeriumi suur saal

AEG	TEEMA	ESINEJA
13:00	Sissejuhatavad sõnad Koosoleku eesmärk ja päevakava	Ove Põder
13.05	Eesti Maaelu Arengukava (MAK) 2007-2013 tutvustav ettekanne	Ove Põder
13.10	MAK 2007-2013 eelhindamise protsessi tutvustav ettekanne	Maarja Unt
13.15	MAK 2007-2013 KSH programmi tutvustav ettekanne	Maarja Unt
13.30	<p>Küsimused ja kommentaarid:</p> <p>1) Tiiu Valdma (Maves AS) Küsimus: Kuidas on planeeritud kinni pidada programmis päeva täpsusega välja toodud ajakavast. Arvestades Keskkonnaministeeriumis programmi kinnitamisele kulunud aega tundub see juba praegu ebarealistlik? Ettepanek: KSH läbiviimine võiks olla kuu täpsusega fikseeritud.</p> <p>Vastus (Maarja Unt): Tegemist on indikatiivse ajakavaga. Arvestame ettepanekuga.</p> <p>2) Siret Sõmer (AS Tallegg) Küsimus: kas ka need küsimused, mis on e-maili peale saadetud eelnevalt saavad vastused kirjalikult?</p> <p>Vastus (Maarja Unt): kõigile küsimustele vastatakse kirjalikult, vastused koos koosoleku protokolliga pannakse üles ka internetti.</p> <p>3) Maret Merisaar (Keskkonnaorganisatsioonide Koda) – Küsimus: Kas on plaanitud kaasata ka veeühistuid MAKi keskkonnamõtju strateegilisel hindamisele? Veeühistuid võiks kaasata kui ühte olulist huvigruppi, eriti mis puudutab põldude niisutamist, veekasutamise jne probleemide käsitlemisele.</p> <p>Vastus (Maarja Unt): Veeühistuid eraldi kaasata ei ole plaanis. Läbi avalikustamise on kõigil huvigruppidel võimalik KSH koostamise protsessis kaasa rääkida</p>	

Protokollis: Marge Pettai